

Tutkijan identiteetti osana julkaisutoimintaa

Informaatikko Marja Kokko

Tieteen julkisuus –seminaari Jyväskylän yliopistossa
12.4.2013

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
KIRJASTO

Tutkijan tunnistaminen

Kysymys mahdollisuudesta yksilöidä tutkija ja tunnistaa tämän tieteellinen toiminta koskettaa kaikkia, jotka osallistuvat tieteelliseen keskusteluun

- Tärkeää tutkijayhteisölle:
 - tieteellisen keskustelun peruselementti
 - tieteellisen vilppiepäilyn selvittäminen

- Tärkeää tutkijalle itselleen:
 - oikeudenmukainen kohtelu esim. hakutilanteissa
 - henkilökohtainen näkyvyys & vaikuttavuus

- Tärkeää tiedehallinnolle:
 - tutkimuksen arviointi, seuranta, raportointi ja rahoitus jne.

12.4.2013

Marja Kokko Jyväskylän yliopiston
kirjasto

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
KIRJASTO

Tutkijan tunnistaminen

Perinteiset nimiauktoriteettitiedot eivät ole riittäviä.

Tutkijan henkilötietoja, tämän affiliaatiosta, tutkimustoiminnasta, kirjoittajakumppanuuksista ja tutkimusyhteistyöstä tarvitaan tietoa:

- ← Tutkimusansioiden arvon nousu (ansio kenelle se kuuluu, nyt myös yliopistot kiinnostuneet identifioimaan tuottamansa tutkimuksen).
- ← Edellytys monelle tiedehallinnon hankkeelle - julkaisutietojen keruu, tutkimuksen arviointi ja tutkimuksen tilan seuranta / raportointi (tiedehallinto).

Ongelmia aiheuttavat:

- Tietokantojen riittämättömät samannimisiä tutkijoita erottelevat hakuominaisuudet.
- Open Access –julkaiseminen ja yksittäisen tutkijan yksilöimisen vaikeus (Vrt. esim. tähän mennessä Google Scholar -hakutulokset tai Publish or Perish -ohjelman tarjoamat tulokset).
- Tutkijoiden affiliaatoita koskevien tietojen sekavuus:
 - TENK:in tutkijan ansioluettelomallissa edellytetään, että ”organisaatioista ja tutkinnoista tulee käyttää niiden virallista nimeä tai nimikettä, tehtävistä työntäjän tai rahoittajan määrittelemää nimikettä...”
 - Affiliaation nimi ei ole aina yksiselitteinen - Jyväskylän yliopistolla ja sen eri laitoksilla on tällä hetkellä noin **3500 erilaista osoitetta** WOS & Scopus tietokannoissa. (tiedot CSC:n kokoamasta luettelosta)

12.4.2013

Marja Kokko Jyväskylän yliopiston
kirjasto

TENKin tutkijan ansioluettelomalli

Luvut 1-7 liittyvät henkilötietoihin, koulutukseen ja työuraan

Luku 12:

Tutkimustyön tieteellinen ja yhteiskunnallinen vaikuttavuus:

- kokonaisjulkaisumäärä ja esimerkiksi 10 tärkeintä ja/tai siteeratuinta julkaisua soveltuvan tietokannan pohjalta. (OKM:n jaottelun mukainen julkaisuluettelo erillisenä liitteenä.)
- taiteelliset työt ja prosessit.
- ansiot tutkimus- ja tietoaineistojen tuottamisessa ja jakamisessa.
- ansiot tutkimustulosten hyödyntämisessä.
- keksintöilmoitukset, patentit ja muut kaupallistamista edistävät ansiot (esim. spin off -yritykset ja tavaramerkit).
- ansiot tiedeviestinnässä ja asiantuntijana esiintyminen mediassa.

12.4.2013

Marja Kokko Jyväskylän yliopiston
kirjasto

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
KIRJASTO

TENKin tutkijan ansioluettelomalli

Tutkijan ansioluettelomalli ohjeistaa ansioluettelon laatijaa tutkimuseettisestä. Ansiot esille mahdollisimman:

- kattavasti
- totuudenmukaisina
- vertailukelpoisina

Ohjeessa on huomioitu mm. tutkimuseetiikan ns. harmaan alueen kysymykset ~ vastuuttomat menettelyt:

- ansioiden paisuttelu ansioluettelossa

Ks. Lisää [TENK](#)

Ongelma, joka helposti tunnistettavissa:

- Tutkijan itsestään ilmoittamien tietojen ja ulkopuolisen tekemä tutkimusansioiden arviointi voi tuottaa ja tuottaakin ristiriitaisia tuloksia.

12.4.2013

Marja Kokko Jyväskylän yliopiston
kirjasto

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
KIRJASTO

Tutkijaprofiili

- Yliopistojen tutkimusrekisterit / asiantuntijarekisterit
- Tutkimusalakohtaisia tutkijarekistereitä esim. nuorisotutkimuksen tutkijarekisteri
- Sosiaalisen median yhteisöt (Facebook, ResearchGate, Academia.edu, blogit jne.)

Merkittävimmät kansainväliset:

- WOS –tietokannan ResearchID
- Scopus –tietokannan Author Identifiers
- ORCID
- Google Scholar Citations

12.4.2013

Marja Kokko Jyväskylän yliopiston
kirjasto

Tutkijaprofiilit

Tutkijaprofiilien yhteisiä piirteitä:

- Pyrkivät ratkaisemaan tutkijan (author) identiteettiä koskevat epäselvyydet
- Pyrkivät vahvistamaan tutkijan näkyvyyttä & vaikuttavuutta
- Jättävät tutkijan omalle vastuulle tarkistaa, että tiedot oikein
- Maksuttomia
- Vapaasti käytettävissä (ei ainoastaan tutkijat, joilla pääsy lisensoituihin tietokantoihin)
- Tarjoavat tutkijoille (authors) työkaluja nimivariaatioiden luomiseen, erottautumiseen muista saman nimistä henkilöistä
- viittausanalyyseja & tilastotietoja
- Kuka tahansa voi hakea tietoa tutkijoista

12.4.2013

Marja Kokko Jyväskylän yliopiston
kirjasto

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
KIRJASTO

Tutkijaprofiili

WOS ja [ResearcherID](#):

- ONLINE –toiminto syksyllä 2010
- Identiteetti vain niille, jotka rekisteröityvät ResearcherID –toimintoon
- Tutkija yhdistää julkaisunsa henkilökohtaisen tunnuksensa alle, jotka hän hakee Web of Science - tietokannasta
- Palvelun [ohjesivut](#)

- Ks. lisää [Oulun yliopiston Tutkimuksen työkalupakista](#)

12.4.2013

Marja Kokko Jyväskylän yliopiston
kirjasto

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
KIRJASTO

Tutkijaprofiili

- Scopus ja Authors Identifier
- Scopus luo automaattisesti tutkijalle identiteetin, jota on mahdollista korjata
- Scopus kannustaa tutkijoita rekisteröitymään [ORCID - palveluun](#)
- Ks. Lisää [Oulun yliopiston Tutkimuksen työkalupakki](#)

12.4.2013

Marja Kokko Jyväskylän yliopiston
kirjasto

Tutkijaprofiili

- [ORCID](#) (Open Researcher and Contributor ID)
Lanseerattu lokakuussa 2012
- [ORCIDin periaatteet](#)
- Yhteentoimiva muiden vastaavien identiteetti -ohjelmien kanssa (Scopus/ORCID ja WOS/ResearcherID).
- Rekisteröitynyt tutkija voi itse hallinnoida omia tietojaan (tosin juuri nyt vain henkilöllisyys ja julkaisuluettelo, muut palvelut ovat tulossa).
- Henkilötiedot: Vaihtoehtoiset nimet, maa, asiasanat, kotisivu, biografia)
- Blogijuttu, jossa tarkastellaan [Kirjastojen tutkijapalveluiden roolia ORCIDin markkinoinnissa](#) (liittyy Open Acces –julkaisemiseen ja instituutioiden julkaisuarkistojen toiminnan edistämiseen)
- ORCID jäseniä ja sponseita: [American Chemical Society](#), [American Institute of Physics](#), [American Physical Society](#), [Association for Computing Machinery](#), [Cambridge University Press](#), [Elsevier](#), [Hindawi](#), [IEEE](#), [Institute of Physics](#), [Microsoft Research](#), [MIT Libraries](#), [Nature Publishing Group](#), [Public Library of Science](#), [SAGE Publications](#), [Springer](#), [Taylor & Francis](#), [Thomson Reuters](#), [Wellcome Trust](#), [Wiley](#).

12.4.2013

Marja Kokko Jyväskylän yliopiston
kirjasto

Tutkijaprofiili

Google Scholar Citations:

- Lanseerattu vuonna 2011
- mahdollista liittää Googlen haulla löytyvät julkaisut henkilökohtaiseen My Citations -profiiliin
- Google ei tee identiteettiä tutkijan puolesta
- [Google Scholar Citations](#)
- Ks. [Lisää Oulun yliopiston Tutkimuksen työkalupakista](#)

12.4.2013

Marja Kokko Jyväskylän yliopiston
kirjasto

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
KIRJASTO

Muita hankkeita

ISNI-tunnistejärjestelmä on nimien kansainvälinen nimien kansainvälinen standarditunnus (International Standard Name Identifier ISNI, ISO 27729)

- Sitä hallinnoi vuonna 2011 perustettu ISNI-keskus, jonka toiminnasta vastaa useiden tekijänoikeusjärjestöjen ja kirjastojen muodostama konsortio (<http://www.isni.org>). ISNI-tietokanta (<http://isni.oclc.nl>) on avattu vapaaseen käyttöön tammikuussa 2012.
- ISNI voidaan antaa yhtä hyvin yksityishenkilölle kuin yhteisöllekin.

ISNI ja ORCID:

- ISNI-tunnus on tekijänoikeusjärjestöjen hanke, kun taas suuret tieteelliset kustantajat edistävät oman ORCID (*Open Researcher and Contributor ID*) -tunnisteen käyttöä. ORCID on yhteismitallinen ISNI:n kanssa. ORCID-tunnukset ovat rakenteeltaan samanlaisia kuin ISNI:t. Kansainvälinen ISNI-keskus varaa osan ISNI-tunnisteavaruudesta ORCID-tunnuksille.

Kansallinen ISNI-hanke on Kansalliskirjaston koordinoima

- Keskeistä on myös varmistaa, että ISNI-palvelu ja siihen liittyvä kansallinen nimitietokanta ovat näkyvästi esillä julkishallinnon metatietoarkkitehtuussuunnitelmassa, joka valmistuu vuoden 2012 loppuun mennessä
- [ISNI](#)
- [Lisätietoja](#) ISNItä

12.4.2013

Marja Kokko Jyväskylän yliopiston
kirjasto

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
KIRJASTO

 KIITOS!

12.4.2013

Marja Kokko Jyväskylän yliopiston
kirjasto